

COLA
COLLEGE OF LOCAL ADMINISTRATION, KHON KAEN UNIVERSITY

บทความฉบับเต็ม

งานประชุมวิชาการระดับชาติ
ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ

ภายใต้ ประเทศไทย 4.0

The 4th National Conference on Public Affairs Management

"Public Affairs Management Under Thailand 4.0"

ณ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4 สิงหาคม 2560

<https://conference.kku.ac.th/cola/conference/r/pm2017>

โทรศัพท์ 0-4320-3124 โทรสาร 0-4320-3875 E-mail: cola.conference@gmail.com

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4

ตามที่วิทยาลัยการปักธงห้องถีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีนโยบายในการนำผลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระระดับบัณฑิตศึกษา และผลงานทางวิชาการ ออกเผยแพร่สู่ชุมชนและสังคม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงภายใต้การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) นั้น

เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ในวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปักธงห้องถีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งให้บุคคลที่มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติดังกล่าว ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พีระศิริชัย คำนวนศิลป์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนี แวน Roth
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนะพล ศรีฤทธา
6. รองศาสตราจารย์ เวียงรัฐ เนติโพธิ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศรา ก้านจักร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัช ศรีโภคางกุล
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ แก้วหวานนาม
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา ชูสุข
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์สุริยา ไตรยราช
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี สันธิธรรมนิยม
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อัตถาวร
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชญาณ์ นักฟ้อน
16. ดร.สุริภรณ์ ลักษณ์เจริญ
17. ดร.ประเทือง ม่วงอ่อน
18. ดร.วิษณุ ลุมิตรสารค
19. ดร.กฤษวรรณ์ โลหวัชรินทร์
20. ดร.นคร เสรีรักษ์
21. ดร.อนุชา โสมาบุตร
22. ดร.ณรินทร์ เจริญทรัพยานันท์
23. ดร.ณรุจน์ วงศินปิยมงคล
24. ดร.พัฒนพงษ์ โตภาวดี
25. อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์
26. อาจารย์ศิริศักดิ์ เหล่าจันขาม
27. อาจารย์อธิราชภัส พeyerขุนทด

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในด้านต่างๆ สำหรับการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการมีอำนาจวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการได้ ๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาบทความในการจัดประชุมวิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและเชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

**คณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4
 (The 4th National Conference on Public Affairs Management)**

“การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0)

เพื่อให้การดำเนินงานในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ระหว่างวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 15(3) แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2557 จึงแต่งตั้งบุคคลที่มีรายชื่อต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติตั้งกล่าว ประกอบด้วย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและผู้ช่วยอำนวยการ	ผู้อธิการ	ผู้อธิการและประธานกรรมการ	ผู้อธิการและประธานผู้แทนภาค	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ
1	รศ.ดร.พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์	✓						
2	รศ.ดร.ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ	✓	✓	✓				✓
3	อาจารย์สุรเดช ทวีแสงสกุลไทย	✓						✓
4	ดร.กฤษวรรณ โลห์วัชรินทร์	* * *		✓	✓			
5	รศ.ดร.เพ็ญณี แวน Roth		✓					
6	อาจารย์ณรินทร์ เจริญทรัพยานันท์		✓			✓		
7	อาจารย์ณรงค์เดช มหาศิริกุล	✓	✓					✓
8	ดร.พัฒนพงษ์ โตภากรณ์	✓	✓					
9	อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์	✓	✓					✓
10	ผศ.ดร.ศิริวัช ศรีโภคางกุล		✓					
11	ดร.วิชณุ สุเมตรสารค์		✓					
12	อาจารย์ ศิริศักดิ์ เหล่าจันทร์		✓			✓		
13	อาจารย์ อจิรภัสส์ เพียรบุนทด		✓					
14	นายเฉลิมพงษ์ พงษ์ประชา		*			✓		
15	นางสุวารดี แก้วคำแสน			✓	*	✓	✓	✓

หมายเหตุ: = ประธานกรรมการ ✓ = กรรมการ * = กรรมการและเลขานุการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและผู้ช่วยอธิการบดี	ฝ่ายเลขานุการและประธานงาน	ฝ่ายวิชาการ	ฝ่ายติดต่องรับ พัสดุ การ แผลงประชาสัมพันธ์	ฝ่ายสังคมทั่วไปยุทธศาสตร์และประเมินผล	ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา	ฝ่ายเอกสารสถานที่และยานพาหนะ	ฝ่ายมหาวิทยาลัยและสวัสดิการ
16	นางสาวจิตราลักษณ์ แสนตา		✓	✓	✓				✓
17	นางสาวภากรณ์ เรืองวิชา		✓	✓	*				
18	นางสาวดวงฤทิ แก้ววิศิษฐ์		✓		✓				
19	นางสาวพรพลอย หาวิชิต			✓					
20	นายอุเทน บัวแสง			✓		*			
21	นางสาวเกวรี แสงสว่าง			✓	✓				
22	นางสาวนิตยา วิชาชัย				✓				
23	นางนันทนा สุทธิประภา				✓			*	
24	นางสาวภัคจิรา แสนใจ				✓	✓			
25	นางสาวณัตยา สีหานาม					✓			
26	นางนวลจันทร์ งามธุระ						✓		✓
27	นายพิพัฒน์ นาคากุญจรติภัทร์					✓	✓	✓	
28	นางปวีณา สุวรรณไตรร์					*			
29	นายพีชานนท์ ธนาด						✓	✓	
30	นายณัฐพงษ์ วัฒนบูตร						*		
31	นายพิสิทธิ์ ทำวะปี					✓	*		
32	นายทวี เลเพล						✓	✓	
33	นายวัชระ สิทธิ					✓		✓	
34	นายกلاح คงกลาง							✓	
35	นายวรรสาท์ นิมภก่น						✓	✓	
36	ทีมงานแม่บ้านวิทยาลัยฯ							✓	✓

หมายเหตุ: = ประธานกรรมการ ✓ = กรรมการ * = กรรมการและเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการ ระดับชาติในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการ มีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการได ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการประชุม วิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

สภาพปัญหาและการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ¹ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

State of problems and prepare for a savings of self-employed elderly
In Nakhon Si Thammarat

รัชดากรรณ์ พูลไหญ์¹ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์²

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากผู้สูงที่อายุประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป เป็นจำนวน 5 ราย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการออม คือ มีความไม่นิ่นคงทางการประกอบอาชีพและความติดต่อกันด้านสภาพร่างกาย ผู้สูงอายุที่เลือกประกอบอาชีพอิสระ เมื่อเริ่มมีอายุมากขึ้น ทำให้สมรรถภาพในการทำงานลดน้อยลง รวมทั้งการทำงานในลักษณะนี้ เป็นการทำงานที่สude กับสภาพแวดล้อม ไม่มีความนิ่นคงด้านรายได้ ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนเกี่ยวกับการเตรียมตัวในด้านการออมเงิน และสร้างแรงกระตุ้นในการออมเงินเก็บไว้ใช้ภายใต้ภัยค้ำสำคัญ : ผู้สูงอายุ อาชีพอิสระ

Abstract

The purpose of this research was to study the problems and preparedness of the elderly who are self-employed In Nakhon Si Thammarat. This research is a qualitative research. The researcher studied and collected data by interview method from primary informants which self-employed the elderly group aged 50 and over are 5.

The results of the study found that most of the major informants who experienced the problem of saving were occupational insecurity and regression of body condition. These elderly selected to Self-employed, when they become older the ability to work less. Including this kind of work would be a comfortable but unsustainable job. Therefore, it should be planned about preparing for savings and stimulating savings for future use.

Keywords: elderly, Self-employed

บทนำ

ปัจจุบันเห็นได้ว่าประเทศไทย มีอัตราผู้สูงอายุจำนวน 9.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งถือได้ว่าประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging Society) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 คือ มีประชากรสูงวัยเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ตัวเลขอัตราการเพิ่มสูงขึ้นของประชากรผู้สูงวัยอย่างรวดเร็วนี้ เป็นประเด็นที่ทุกภาคส่วนต้องตระหนัก และมีการเตรียมตัวในความพร้อมด้านต่างๆ โดยเฉพาะการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุด้วย (ภาวนี เทพคำราม, 2558)

แหล่งรายได้หลักของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มาจากการ รองลงมา คือ รายได้จากการทำงานของผู้สูงอายุเอง จากเบี้ยยังชีพ จากคู่สมรส และจากเงินออมที่ผู้สูงอายุได้เก็บออม ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่า แหล่งรายได้หลักของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มาจากบุตร แต่ด้วยแนวโน้มที่คุณไทยมีบุตรน้อยลง การเข้าถึงเงินของคนวัยทำงาน และค่าบินยนที่เปลี่ยนไปทำให้โอกาสที่ผู้สูงอายุจะได้รับการชุนเจ้อจากบุตรหลานน้อยลง หากผู้สูงอายุไม่มีโอกาสได้ทำงาน ไม่มีเงินออม ความมั่นคงในชีวิตลดลงหรือขาดความมั่นคงในที่สุด การออมเงินถือเป็นแหล่งรายได้หนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้สูงอายุ หากผู้สูงอายุไม่สามารถทำงานได้ และไม่ได้รับการชุนเจ้อจากบุตรหลาน การออมเงินเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ ซึ่งการออมต้องมีการวางแผนการออมดังต่อไปนี้ คุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้สูงอายุที่มีความมั่นคง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) และปัจจุบันเห็นได้ว่ามีผู้สูงอายุในช่วง 50 ปี ขึ้นไปส่วนใหญ่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชเลือกประกอบอาชีพอิสระ คือ ผู้ที่มีอาชีพรับจ้างอิสระ ที่ไม่เจ็บตรงต่อหน้างานองค์กร หรือบริษัทใดๆ บุคคลกลุ่มนี้ ต้องจัดตารางเวลาการทำงานของตนเอง การรับเงินจากนายจ้างจะเป็นลักษณะได้แก่ แล้วแต่ตกลงกัน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความพึงพอใจของหัวหน้า นายจ้าง และฝ่ายลูกจ้าง (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) การประกอบอาชีพอิสระ ต้องวางแผนเรื่องรายได้ให้ดีๆ เพื่อรับรายได้จากการออมอิสระอย่างเดียว บางครั้งก็ไม่แน่นอน บางวันมีงาน บางวันก็ไม่มีงาน หรือบางครั้งปรินาณงานมากน้อยก็ไม่เท่ากัน ซึ่งเงินที่ได้รับก็อาจมีเข้าไปบ้าง และที่สำคัญเห็นได้ว่าเมื่อประกอบอาชีพอิสระอาชญากรรมขึ้นหรือเข้าสู่ช่วงผู้สูงอายุแล้ว ทำให้ทางน้ำทำได้ยากมากขึ้น อาจเกิดจากสภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรง จึงจำเป็นที่ต้องบริหารการเงินหรือเก็บออมเงินไว้ใช้ในช่วงบั้นปลายชีวิตให้ดี ดังนั้น การเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและต้องตระหนักถึงอยู่ตลอดเวลา หากความที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึงสภาพปัญหาและการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหวัง ทราบถึงสภาพปัญหาและการเตรียมตัวด้านการออมเงินของผู้สูงอายุที่ รวมทั้งได้หาแนวทางในการออมเงินเก็บไว้ใช้ภายโน้นาด้วยของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดนครศรีธรรมราชด้วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในด้านการออม ของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาการเตรียมตัวด้านการออมเงินของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อนำเสนอแนวทางสร้างแรงกระตุ้นในการออมเงินเก็บไว้ใช้ภายโน้นาด้วยของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดนครศรีธรรมราช รวมไปถึงแนวทางสร้างแรงกระตุ้นในการออมเงินกับไว้ใช้ภายในอนาคตของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งในการวิจัยนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา การทำวิจัยเชิงคุณภาพนี้เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ในภาพรวม ไม่แยกบางส่วนหรือบางองค์ประกอบมาทำการศึกษา ซึ่งนักวิจัยต้องเข้าไปอยู่ในสถานะ และสังเกตสิ่งที่ศึกษาอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่มีการจัดการทำใหม่เพื่อศึกษาการรับรู้ ความหมาย ของสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเป็นไปอย่างเป็นจริงที่สุด (Wiersma.W, 2007 ; 198-199) การวิจัยแบบนี้มุ่งทำความเข้าใจความหมาย ประสบการณ์ชีวิตที่บุคคลได้ประสบเป็นหลักเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและการเตรียมตัวด้านการออมเงินของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งการได้มาของข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้รับรวมข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ตามลำดับดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเลือกพื้นที่เก็บข้อมูลในจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากผู้วิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และภายในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ
2. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก คือผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมตัวด้านการออม จำนวน 50ราย
3. การวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย มีส่วนบันทึกข้อมูล คือ ผู้วิจัยใช้จดบันทึกในสมุดให้ละเอียดเท่าที่จะทำได้ (ขาย โพธิสิตา, 2550) เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป และตัวผู้วิจัย
4. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลเป็นข้อมูลปฐมนิเทศ โดยจะดำเนินการคุ้ยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก รวมทั้งมีการสังเกต เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยการชักถาม และพูดคุยแบบเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้สูงอายุสัมภาษณ์ไม่รู้สึกกดดันหรือกังวลใจ เมื่อเสร็จจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่บันทึกและอัดเสียงไว้มากขยำความให้ละเอียดขึ้น พร้อมทั้งมีการทำทบทวนว่าคำตอบที่ได้มานั้นมีความชัดเจนและมีข้อมูลพร่องหรือไม่ หากมีความผิดพลาดหรือบกพร่องผู้วิจัยจะตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการทำการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป
5. ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเหลี่ยม กล่าวคือ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆเพื่อทำการรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้
การตรวจสอบสามเหลี่ยมด้านข้อมูล เป็นการพิสูจน์ว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่
การตรวจสอบสามเหลี่ยมด้านผู้วิจัย เป็นการตรวจสอบว่า ผู้วิจัยแต่ละคนได้ข้อมูลแตกต่างกันอย่างไร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกตแทนที่ใช้ผู้วิจัยคนเดียวกันสังเกตโดยตลอด
การตรวจสอบสามเหลี่ยมทฤษฎี เป็นการตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมทำให้การศึกษาข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด
การตรวจสอบสามเหลี่ยมด้านวิธีรวมรวมข้อมูล คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆกันเพื่อร่วบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน (สุกังค์ จันทวนิช 2553, หน้า 128-130)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมกับการสังเกตและเก็บข้อมูล ซึ่งนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจดบันทึกมาแบ่งแยกออกตามประเด็นต่างๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง มีการผลัดเปลี่ยนทีมที่เดียวกันในการสัมภาษณ์มาพิมพ์ และนำบทสัมภาษณ์นั้นไปวิเคราะห์ข้อมูล (รดา อุดมย์วัฒนกุล ,2549)
7. การนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบของวิจัยเชิงพรรณนา ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลอื่นๆที่ได้จดบันทึกไว้ นั่นคือการที่วิเคราะห์กับสภาพปัจจุบันและการเตรียมตัวด้านการออม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางสร้างแรงกระตุ้นในการเตรียมตัวออมเงินเก็บไว้ใช้ภายในอนาคตของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบันและการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 5 ราย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก สามารถแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ ได้แก่

1. สภาพปัจจุบันด้านสมรรถภาพร่างกาย จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความสามารถในการทำงานที่ลดน้อยลง เพราะ เมื่อเริ่มมีอายุมากขึ้น กำลังในการทำงานก็เริ่มลดลง รวมทั้งยังมีโรคแทรกซ้อนด้วย คือ มีปัญหาทางด้านสายตา มีปัญหาทางด้านกระดูก และมีปัญหาทางด้านความจำ เมื่อผู้สูงอายุประสบปัญหาทางด้านสมรรถภาพร่างกายแล้ว ก็ยังส่งผลกระทบต่อการทำงาน เมื่อไม่มีงาน ไม่มีรายได้ จึงทำให้มีเงินเก็บออมด้วยชั่นกัน

2. สภาพปัจจุบันด้านการเลือกประกอบอาชีพอิสระ จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง อิสระ เช่น อาชีพช่างเสริมสวย อาชีพบันรถรับส่ง ซึ่งเห็นได้ว่า การทำงานในลักษณะนี้ ถึงแม้มีอายุมากขึ้นแต่ก็ยังประกอบอาชีพได้ ไม่ต้องมีการเกณฑ์อย่างมีความเป็นอิสระ แต่ในทางกลับกันรายได้ที่ได้มากแต่ละครั้งนั้น ก็ไม่มีความมั่นคงและแน่นอน เพราะถ้าครั้งใดที่ผู้สูงอายุไม่มีลูกค้าหรือไม่มีนายจ้างมาว่าจ้างก็ทำให้ไม่มีรายรับ ส่งผลให้ไม่มีเงินไว้เก็บออมด้วย

3. สภาพปัจจุบันด้านเศรษฐกิจและสังคม จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุไม่มีความมั่นคงด้านรายได้ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเสริมสวย ในหนึ่งวันมีลูกค้ามาใช้บริการประมาณวันละ 5-6 คน รายได้ที่ได้มาต้องใช้จ่ายวันต่อวัน บางวันไม่เพียงพอต่อรายจ่าย หากเป็นช่วงที่เศรษฐกิจไม่ค่อยดีส่งผลให้ไม่มีลูกค้ามาใช้บริการ รวมทั้งเห็นได้ว่า เมื่อเวลาผ่านไปสังคมและความนิยนก็เปลี่ยนไปด้วย ทำให้ลูกค้าเดือดใช้บริการร้านที่หันหน้ายกกว่า และใช้บริการช่างเสริมสวยที่มีอายุน้อยกว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเสริมสวยจึงมีรายได้น้อยลง ดังนั้นสภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อการออมในอนาคตของผู้สูงอายุ

4. สภาพปัจจุบันด้านการวางแผนอนาคต จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนอนาคตด้านการออมเงินเท่าที่ควร เพราะพวกเขากิดว่าถึงเมื่อนั้นไม่มีเงินเก็บออมไว้ใช้ภายในอนาคต ก็ยังคงมีลูกหลานคอยดูแลเดี้ยงดู

2. การเตรียมตัวด้านการออมเงินของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละวัน หากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุต้องมีการเตรียมตัวในด้านการใช้จ่ายเงิน เพราะผู้สูงอายุเดือดประกอบอาชีพที่ไม่มั่นคง ทำให้ไม่สามารถเก็บออมเงินเป็นระยะยาวได้ บางครั้งเงินที่ออมไว้นั้น เมื่อมีเหตุจำเป็น เช่น วันนี้ไม่มีงาน ทำให้ไม่มีรายรับ ในทางกลับกันแต่ละวันพวกเขายังต้องมีรายจ่าย จึงต้องนำเงินใน

ส่วนที่่อนไว้นั้นก่อนหน้ามาใช้จ่ายอีก ดังนั้นจึงมีการวางแผนและคาดการณ์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งไว้ โดยการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย เพื่อจะได้นำเงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายต่างๆ แบ่งส่วนไว้สำหรับการออมด้วย

2. มีการวางแผนรูปแบบการออมเงินที่ดี จากการศึกษาพบว่า การออมเงินของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ เป็นการออมเงินในลักษณะที่ผู้สูงอายุเก็บเงินด้วยตนเอง ทำให้บางครั้งที่ไม่มีรายได้ ก็ต้องน้ำเงินส่วนที่ออมมาใช้ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการออมเงินด้วยตัวของผู้สูงอายุองั้น ไม่ถูกต้องกับผลลัพธ์ที่ต้องการ จึงควรเตรียมตัววางแผนการออมเงินในรูปแบบอื่น เช่น การออมแบบฝากกองทุนประจำหมู่บ้านสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นการออมเงินเก็บไว้ในบัญชีของหมู่บ้าน โดยมีการฝากออมประจำเดือน เดือนละประมาณ 100-200 บาท ต่อคน ซึ่งผู้สูงอายุสามารถกู้เงินคืนได้หลังระยะเวลาการออมผ่านไป 1 ปี

3. นำเสนอนวัตกรรมสร้างแรงกระตุ้นในการออมเงินเก็บไว้ใช้ภายในอนาคตของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ดังนั้น จึงควรมีการวางแผน การเตรียมตัวในด้านการออมเงิน และสร้างแรงกระตุ้นในการออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายภายในอนาคต เช่น ถ้าหากลุ่มผู้สูงอายุ ต้องการมีชีวิตที่สุขสบายในอนาคต ต้องมีการวางแผนการเตรียมตัวด้านการออมเงิน คือ มีการแบ่งเงินที่ได้มาจากการทำงานแต่ละครั้งออกเป็นส่วนๆ โดยแบ่งแยก ส่วนหนึ่งไว้สำหรับใช้จ่ายและอีกส่วนหนึ่งไว้สำหรับเก็บออม ซึ่งการออมเงิน มีลักษณะหลายรูปแบบ เช่น การออมแบบฝากบัญชีธนาคาร การออมแบบหยอดกระปุกออมสิน หรือการออมแบบกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน เหตุผลที่ผู้สูงอายุต้องสร้างแรงกระตุ้นในการออมเงิน เพราะมีรายได้ที่ไม่คงตัวและมีการทำงานในแต่ละครั้งที่ไม่แน่นอน ถ้าวันใดมีงาน จึงมีรายได้ แต่ถ้าวันใดไม่มีงานก็ทำให้ไม่มีรายได้เช่นกัน รวมทั้งเห็นได้ว่า เมื่อผู้สูงอายุเริ่มนิ่ำอยู่มากขึ้น รายได้ที่เริ่มลดลง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสมรรถภาพทางร่างกายที่สามารถทำงานได้น้อยลง ดังนั้นผู้สูงอายุ จึงควรสร้างแรงกระตุ้นด้วยเงินให้รู้จักออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ภายในอนาคตให้มากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาถึงสภาพบัญหาและการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุมักประสบสภาพปัญหาในด้านการออมซึ่งเกิดจากความไม่มั่นคงในหลายด้าน ได้แก่ 1. สภาพบัญหาด้านสมรรถภาพร่างกาย เมื่อผู้สูงอายุมีอายุเพิ่มมากขึ้น ความสามารถในการทำงานก็ลดน้อยลง มีโรคแทรกซ้อนมากขึ้น 2. สภาพบัญหาด้านการเลือกประกอบอาชีพอิสระ การทำงานลักษณะนี้ เป็นการทำงานที่มีความเป็นอิสระ ไม่จำกัดอายุ แต่ถ้าวันไหนที่ไม่มีงานหรือไม่มีผู้ใช้บริการ ก็ส่งผลให้ไม่มีเงินออมด้วย 3. สภาพบัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ถ้าเศรษฐกิจไม่ดีก็ย่อมทำให้มีรายรับที่ไม่ดี ไม่มีเงินเหลือเก็บ รวมทั้งเมื่อก้าวเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ ทำให้ไม่ค่อยมีการใช้บริการจากผู้สูงอายุเท่าที่ควร 4. สภาพบัญหาด้านการวางแผนอนาคต ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนอนาคตด้านการออมเงินเท่าที่ควร เพราะมักจะมั่นอยู่เสมอว่า ภายในอนาคต ยังคงมีภัย患ภัยเดิมๆ รวมทั้งการเตรียมตัวด้านการออมเงินของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระนั้น ต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละวันและวางแผนรูปแบบการออมเงินที่ดีเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการออมเงินในอนาคต

จากสภาพบัญหาและการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ถือเป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง ที่ทำให้เข้าใจถึงสภาพบัญหาและการเตรียมตัวด้านการออม รวมทั้งแนวทางในการสร้างแรงกระตุ้น ในการออมเงินไว้ใช้จ่ายในอนาคตของกลุ่มผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ให้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจุหานในด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เกิดจาก 1. สภาพปัจุหานด้านสมรรถภาพร่างกาย เมื่อผู้สูงอายุมีอายุเพิ่มมากขึ้น ความสามารถในการทำงานก็ลดน้อยลง มีโรคแทรกซ้อนมากขึ้น 2. สภาพปัจุหานด้านการเลือกประกอบอาชีพอิสระ การทำงานลักษณะนี้ เป็นการทำงานที่มีความเป็นอิสระ ไม่จำกัดอายุ แต่ถ้าวันไหนที่ไม่มีเงินหรือไม่มีผู้เข้ารับการก่อส์ส่งผลให้ไม่มีเงินออมด้วย 3. สภาพปัจุหานด้านเศรษฐกิจ และสังคม ถ้าเศรษฐกิจไม่ดีย่อมทำให้มีรายรับที่ไม่ดี ไม่มีเงินเหลือเก็บ รวมทั้งเมื่อก้าวเข้าสู่สังคมสนับสนุน ทำให้มีการใช้บริการจากผู้สูงอายุน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก ปั่นธิรัตน์ และ สุวิมล เฮงพัฒนา (2557) “ได้ศึกษาการออม ความมั่งคั่ง และบ้านญาญผู้สูงอายุของเครือเรือนไทยเพื่อวิเคราะห์การออมและความมั่งคั่งของครัวเรือนไทย โดยเน้นปัญหารออมไม่พอเพียง และการขาดหลักประกันสังคมซึ่งเกิดกับประชากรไทยส่วนใหญ่พร้อมกับอัตราดึงปัญหาการออมติดลบและออมไม่พอเพียง

ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจุหานในด้านการออมของกลุ่มผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ส่วนใหญ่เกิดจากความไม่นั่นคงทางด้านการประกอบอาชีพและความต้องดูแลคนสูงอายุ ทำให้จำนวนเงินที่ได้จากการประกอบการในแต่ละครั้งไม่เท่ากันและต้องนำเงินที่ได้มาซื้อใช้จ่ายหมุนเวียนภายในครอบครัวก่อนเป็นลำดับแรก จึงเป็นสาเหตุให้ผู้สูงอายุไม่สามารถออมเงินไว้ใช้จ่ายในอนาคตได้

2. การเตรียมตัวด้านการออมเงินของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละวัน โดยการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย และต้องมีการวางแผนรูปแบบการออมเงินที่ดี เพื่อได้ด้านเงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายต่างๆ นั้นแบ่งส่วนไว้สำหรับการออมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาอวกาศแห่งประเทศไทยในพระราชนูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2559) “ได้ศึกษา การวิเคราะห์รูปแบบการออมสำหรับวัยสูงอายุในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์รูปแบบการออมสำหรับวัยสูงอายุในประเทศไทยและต่างประเทศรวมทั้งแนวโน้มนายที่เหมาะสมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงช่องทางการออม เพื่อให้มีรายได้เพียงพอในการเลี้ยงชีพโดยไม่มีภาวะพึ่งพิงเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ และลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลการศึกษาพบว่า การเตรียมตัวด้านการออมเงิน ถือเป็นการวิเคราะห์ระดับรายได้และความสม่ำเสมอของรายได้ในแต่ละครั้ง รวมทั้งเป็นการแสดงให้เห็นลักษณะนิสัยรู้จักวางแผนในการดำเนินชีวิตและรู้จักวางแผนในการออมเงิน สำหรับใช้จ่ายในอนาคต

3. นำเสนอแนวทางสร้างแรงกระตุ้นในการออมเงินเก็บไว้ใช้ภายใต้การออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ควรมีการวางแผนการเตรียมตัวในด้านการออมเงิน และสร้างแรงกระตุ้นในการออมเงินเพื่อได้มีการบริหารเงินออมไว้ใช้ในอนาคต ด้วยวิธีการออมเงินซึ่งมีลักษณะหลายรูปแบบ เช่น การออมแบบฝากบัญชีธนาคาร การออมแบบหยอดกระปุกออมสิน หรือการออมแบบกองทุนออมทรัพย์หน่วยเบื้อง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตภัส เลิศสงเคราะ (2555) “ได้ศึกษา พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงาน เป็นการศึกษา จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับจำนวนเงินออม รูปแบบการออม จุดมุ่งหมายในการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการของพนักงานบริษัท พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ โดยจะเป็นการวิเคราะห์จุดหมายของการออมก่อรุ่มตัวอย่างว่ามีวางแผนด้านค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมอย่างไรและสร้างแรงกระตุ้นในการออมให้เพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางสร้างแรงจูงใจในการออมเป็นเว็บไซต์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอน ย่อมทำให้เกิดการกระตือรือร้นในการเก็บเงินออม รวมทั้งเป็นการสร้างแรงกระตุ้นในการออมเพิ่มมากขึ้นด้วย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สามารถดำเนินการได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์พิทักษ์ ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา งานวิจัยที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการศึกษาค้นคว้าวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ในโอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทึก อารย์ประจาระวิทยาและทางธุรกิจที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์มาโดยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาเรียนรู้ในชั้นเรียน ขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตอบคำถามเพื่อเป็นประโยชน์ของงานวิจัย นอกจากนี้ขอบคุณเพื่อนๆ ที่ร่วมศึกษาและความช่วยเหลือที่มีมาให้โดยตลอด ท้ายสุดขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่เป็นแรงผลักดันสำคัญที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันและการเตรียมตัวด้านการออมของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดนครศรีธรรมราช (State of problems and prepare for a savings of self-employed elderly In Nakhon Si Thammarat) รวมถึงผู้ที่สนใจทั่วไป หากมีข้อบกพร่องประการใดในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

- กฤตภัส เลิศสงเคราะห์. (2555). “พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัท อสังหาริมทรัพย์.”
สารนิพนธ์. ปริญญาศรีราษฎร์นทนาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ การพัฒนานุเมธ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ ทรัพยากร
ชาญ โพธิสิตา. (2550). “ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ.” (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
ดิเรก ปัทมนศิริวัฒน์ และ สุวนิล เงหพฒนา. (2557). “การออม ความมั่งคั่ง และบำนาญผู้สูงอายุของเครือรีือนไทย.”
รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
นวพร เรืองสกุล. (2549). “หาเงินไว้ใช้เพื่อวัยเกษียณ.” สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.set.or.th>.
ภาวนี เพ็ทคำราม. (2558). “เร่งเครื่องการออมทุกช่วงวัย ไทยใหญ่ สังคมสูงอายุ.” สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2560,
จาก <http://www.thaihealth.or.th>.
รดา อุดมย์วัฒนกุล. (2549). “ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนและพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือน ในประเทศไทย.” สาร
นิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ทรัพยากร
สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชปัลลัง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช กุลมรี.
“การวิเคราะห์รูปแบบการออมสำหรับวัยสูงอายุในประเทศไทยและต่างประเทศ (ประเทศไทย).” วารสารวิชาการ
บริหารธุรกิจ, ปีที่ 5, ฉบับที่ 1 ประจำเดือนกรกฎาคม - มิถุนายน 2559.
ศุภลักษณ์ คงเดิน. (2557). “ความหมายและความสำคัญของการออม.” สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2560, จาก
<https://prezi.com>.
ศุภนัยคุณครองผู้ใช้บริการทางการเงิน.(2555). “การออม.” สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.1213.or.th>.
สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). “ผลสำรวจประชากรสูงอายุ.” สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2560,

- จาก <https://www.m-society.go.th/>.
- ศุภวงศ์ จันวนิช. (2553). “วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ”กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.(2550). “ฟรีเคนซ์เซอร์.” สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2560,
จาก <http://www.thaifranchisecenter.com>.
- Wells, Cassandra.(2006). An integrative model of psychological and economic factors to better predict consumer
saving behavier.Dissertation (Ph.D.). Georgia Institute of Technology
- Wiersma, W. (2007). Research method in education: an Introduction (5th ed.). USA: Allyn and Bacon.